

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЗСЖ В УКРАЇНІ

*Сокол Мар'яна Олегівна,
доктор педагогічних наук,
кандидат філологічних наук,
викладач кафедри змісту і
методик навчальних предметів
ТОКІППО*

ЕКСТРАКОРПОЛЯЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПОНЯТІЙНО- КАТЕГОГІЙНОГО АПАРАТУ В УМОВАХ ЗСЖ УКРАЇНИ

Із позицій нової інформаційної парадигми світова педагогічна наука розглядається як найважливіший інформаційний ресурс, система знань і система інформаційних відносин, а також як педагогічна діяльність, спрямована на поглиблення знання, що здійснюється в певній системі глобальних міжкультурних наукових комунікацій. Поряд з уточненням власних концептуальних уявлень педагогіка інтерпретує і використовує емпіричні засоби, напрацьовані іншими галузями знань для просування в головному напрямку – пошуку механізмів, що забезпечують ефективну взаємодію багатьох педагогічних феноменів, постійний приплив нових знань, розробку педагогічних систем, підготовку і забезпечення максимальної взаємодії теоретиків і практиків педагогіки, їх особистого внеску в освіту.

В умовах формування інформаційного суспільства виконання кожним учасником професійної діяльності та взаємодія основних комунікативних функцій стають невід'ємною умовою. Варто зазначити, що науково-педагогічне знання як продукт культури і її взаємодії з соціальним, природним, інформаційним середовищем завжди знаходиться в постійному розвитку, наслідуючи циклову спіраль соціальної еволюції. Воно розвивається двояко: по-перше, еволюційно, як сприйняття і розвиток знання попередніх поколінь у

національних педагогічних культурах; по-друге, стрибкоподібно і дискретно. Цей процес тісно пов'язаний з еволюцією міжнародної педагогічної понятійної системи, з концептуалізацією, переосмисленням і наповненням новим змістом традиційних педагогічних понять, прагненням до зближення національних термінологічних систем. В умовах зростання ролі мови як фактора глобальних інтеграційних процесів у галузі педагогіки і освіти він також пов'язаний із розвитком досліджень, спрямованих на інформаційно-лінгвістичне осмислення педагогічних проблем які враховують теоретичний, методологічний і, таким чином, мовний, понятійний плюралізм, динамічно розвивається світова педагогічна наука; висуваються на перший план питання комунікативного характеру, тобто завдання аналізу умов раціональної (виправданої) комунікації, що забезпечує однозначне тлумачення одиниць міжнародного понятійно-категорійного апарату. У них зазначається, що нові інформаційні та комунікаційні технології, з одного боку, дали «нові простори», можливості для світової педагогічної теорії і практики.

Варто зазначити, що зростає інтерес до такого блоку педагогічної науки (епістемологічної одиниці) як засобу педагогіки (термін, поняття, категорія) не тільки в декларативному, а й у науково-дослідному практично-зорієнтованому плані в рамках міжнародних та міждисциплінарних дослідницьких проектів. Колективні зусилля представників міжнародної наукової спільноти мобілізуються на виявлення подібності та відмінності термінологічних систем, що розробляються в різних педагогічних культурах. Більша увага приділяється вивченню й опису походження науково-педагогічних понять, знань і знаків; відновленню контексту їх первісного вживання; розгляду їх ролі як засобу розвитку світової педагогічної науки і практики (наприклад, діяльність таких міжнародних асоціацій, як TESOL, IATEFL, MAU і ін.). Здійснюються дослідження щодо систематизації міжнародної педагогічної термінології на різних рівнях, у різних мовах, у межах інтрадисциплінарного і міждисциплінарних досліджень. Вивчається процес становлення окремих

понять, їх розподіл і насичення дослідницькою проблематикою в конкретних науково-педагогічних школах.

Розробляються підходи до класифікації національної педагогічної системи понять, наприклад, російськомовної, на поняття-категорії, поняття-закони (Є. В. Бондаревська, Г. І. Железовська), здійснюється її порівняльний аналіз з іншомовною педагогічною термінологією (І. Л. Колесникова, О. А. Долгіна, І. В. Бабенко, М. В. Воловикова і т. д.). Розробляються проекти, в тому числі віртуальні і дистанційні, з відбору та адаптації іншокультурних педагогічних понять; погодження, упорядкування та вдосконалення міжнародної педагогічної термінології як рушійної сили процесу інтернаціоналізації освіти (М. А. Галагузова, В. В. Краєвський, В. М. Полонський, Г. І. Саранцев та ін.). Проектовані терміносистеми в цьому контексті розглядаються як згорнуте знання, що є своєрідним входом у науково-педагогічне знання, і водночас спосіб його контролю, зберігання та передачі. Отже, екстракорполяція педагогічного понятійно-категорійного апарату в умовах ЗСЖ України, його систематизація та впорядкування визначається як глобальний інформаційний ресурс, як наука, що вивчає сутність, закономірності, принципи, методи і форми організації педагогічного процесу як чинника розвитку людини протягом усього її життя.

Література

1. Motala S., Piphro R. Education transformation and quality: The South African experience / S. Motala. – San Antonio, Texas. – 2000. – 164 p.
2. Rogers C., Lyon H. On Becoming an Effective Teacher: Person-centered teaching, psychology, philosophy, and dialogues with Carl R. Rogers and Harold Lyon / C. Rogers, H. Lyon. – New York: Education, 2013. – 288 p.
3. Tyrer P., Tom B., Byford S. Differential effects of manual assisted cognitive behavior therapy in the treatment of recurrent deliberate self-harm and personality disturbance: the POPMACT study. / P. Tyrer, B. Tom, S. Byford. – New York: Beta press, 2004. – Vol.18, № 1. – P.102–116.